Пише: Никола Тркља, Александар Мандић, Милош Хајдуковић
уторак, 18 август 2015 21:38

Интернет петицију којом се тражи да се Црногорцима забрани бесплатно студирање у Србији до јуче је потписало 15.000 људи, пише данашња "Политика".

Међутим, школовање о трошку буџета Републике Србије немају Црногорци, они плаћају школарину као и сви странци, већ бесплатан индекс могу да стекну само припадници српске националне мањине из те земље, наводи "Политика".

Процена Министарства просвете је да у Србији студира око 2.000 студената припадника српске националне мањине из других држава, од чега је око 500 студената из Црне Горе.

Иначе, петиција покренута на сајту за онлајн петиције peticije24.com дошла је у жижу јавности након што је о њој известила РТЦГ, а затим су вест пренели и бројни медији у региону.

Пре него што је доспела у медије, петиција је привукла око хиљаду потписа, да би се тај број у наредним данима удесетостручио.

“Једно је да се Србија понаша као матица према Србима који не живе у Србији, а друго је да се заједничка средства расипају на оне који се добровољно изјашњавају, не само као страни држављани, већ и као припадници друге националности. Коме смо онда матица?”, наводи се у петицији.

Пише: Никола Тркља, Александар Мандић, Милош Хајдуковић
уторак, 18 август 2015 21:38

Петиција за укидање повластица црногорским студентима

Драги држављани Србије,

Део новца који уплаћујете за порез издваја се за образовање. Тим новцем се плаћа школарина студената који су уписани као буџетски, јер и њихово студирање није бесплатно, већ пада на терет свих грађана Србије. У Србији студира велики број црногорских студената који су потпуно изједначени са држављанима Србије, па тако добијају места на буџету и у студентским домовима по цени коју плаћају наши држављани. Томе треба стати на пут и то што пре. Зар је мало што нам сваког дана одлазе образовани људи из земље, већ о сопственом трошку школујемо туђе држављане? Зар не радимо тако у корист своје штете, јер одузимамо шансу младима из Србије да се образују терајући их да напусте факултет ако нису у могућности да плате школарину или себи плаћају стан?

1. Не живимо више у заједничкој држави, тако да не могу имати једнака права, већ могу студирати само као страни држављани и плаћати све трошкове студија и становања у студентским домовима по цени која је предвиђена за исте.

2. Постоје бројне злоупотребе, као што су лажне пријаве боравишта и двојна држављанства, и то је свима познато. Треба сматрати домаћим студентима једино оне чији родитељи плаћају порез на територији Србије и завршили су средњу школу у Србији или су похађали наставу на српском језику (као што је случај са Републиком Српском).

3. Црногорски студенти који су похађали наставу на црногорском језику, пре студија у Србији, морају полагати тест знања српског језика као службеног уз обавезно претходно похађање курса.

4. Једно је да се Србија понаша као матица према Србима који не живе у Србији, а друго је да се заједничка средства расипају на оне који се добровољно изјашњавају, не само као страни држављани, већ и као припадници друге националности. Коме смо онда матица?

Пробудимо се и организујмо! Плаћењем пореза имамо право да тражимо да се тим новцем располаже савесно и на корист земље у којој живимо!

Пошаљите и другима позив да се потпишу и обзнаните на друштвеним мрежама, јер можемо нешто да променимо једино заједно.

Милош Хајдуковић

(peticije24.com)

Никола Тркља: Тесла не може на буџет

Више од пет хиљада људи, за које се не зна да ли су студенти, за неколико дана потписало је онлајн петицију којом се тражи да студенти из Црне Горе немају више исти статус као њихове колеге из Србије. Иницијатори сматрају да се домаћим студентима сматрају само они чији родитељи плаћају порез у Србији или који су похађали наставу на српском језику.

Они, за које отворено сумњам да су лоши студенти, петицијом траже се њиховим колегама из Црне Горе ускрати право да се такмиче у знању. Мисле да ће им бити боље. Да ће и они лошији ускочити на буџет. Како неко из Колашина или Пљеваља ко има све

деветке и десетке да студира на буџету, а онај са шестицама и седмицама из Лесковца, Београда или Сомбора не може?

Срећа што се ови научници нису раније родили јер по њима чак ни Тесла, Пупин, Миланковић или Дучић можда не би добили прилику да студирају на буџету. Можда би се ова четворица некако провукла јер су рођени у Аустроугарској, а петиција је усмерена на Црну Гору.

Кад су већ тако таргетирали петицију,ево саветујем им да је понуде на потпис родитељима Новака Ђоковића, Јелене Јанковић или Ане Ивановић. И они имају неподобно, сумњиво порекло.

Ако им је проблем због генерацијског јаза, петицију могу да понуде и њиховим вршњацима из Херцег Новог. У свим репрезентацијама које су летос освајале златне медаље за Србију у фудбалу, кошарци и ватерполу играју момци и девојке из овог приморског града. Њих обавезно на самофинансирајуће студије.

Оваквим академцима увек неко други смета, неко ко спутава њихово знање и таленат. Прво им је Слоба био препрека да уче и заврше факултет, онда досманлије, па пљачкашка држава. Данас им сметају бистри клинци из Бијелог Поља или Мојковца. Сутра ће им сметати они из Вршца или Пожаревца.

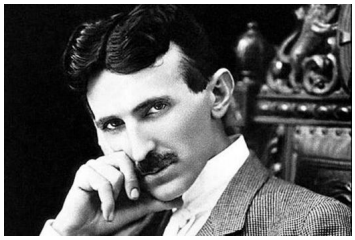

Нормалне државе призивају студенте из целог света. Америка није изградила своју моћ на оружју, него на знању. Имају најбоље факултете, стипендирају младе из целог света.

Да су петицијаши некад отишли до Рима тамо би затекли колонију црногорских студената којима већ десетак година италијанска влада даје стипендију. Пет хиљада

годишње. Скандалозно, зар не?

Србија нема пара да даје стипендије, али може бар најпаметнијима са Балкана да пружи исту шансу за успех. Кад Београд постане привлачан младима из Подгорице, Бањалуке, Темишвара, Скопља…Србија може да каже да је лидер у региону. До тада је само територија за балканску вододелницу, где успешни иду даље, а неуспешни потписују петиције.

Глупост, нажалост, станује чак и на Београдском универзитету који ће се сигурно огласити поводом ове петиције. Баш као што је учинио кад је громогласно ћутао око лажних доктората и диплома.

Наш народ има једну сурово истиниту изреку: Нема веће будале од школоване будале.

Александар Мандић: Потписујем петицију

Поводом текста „Тесла не може на буџет“, од 12. августа

Не сећам се да сам у „Политици” прочитао нешто тако претенциозно и бесмислено (да не кажем тежу реч) од текста „Тесла не може на буџет“. И то је штампано као уводник, што би требало да одражава и став редакције.

Наравно да су у праву потписници петиције против тога да студенти из Црне Горе имају исти статус као студенти из Србије. Ствар је једноставна, државни факултети се финансирају из пореза које плаћају грађани Србије и они сигурно немају интерес да у правима изједначавају своју децу са странцима. И још, колико знам, српски студенти имају да плате ако им падне на памет оригинална идеја да студирају у Монтенегру.

Пише: Никола Тркља, Александар Мандић, Милош Хајдуковић
уторак, 18 август 2015 21:38

Аргументација коју подноси аутор Никола Тркља просто је смешна (опет блага реч). Пре свега, он алудира да су потписници петиције неки лоши српски ђаци који не желе да се такмиче у знању са црногорским вршњацима. Пријем на факултет није никаква олимпијада знања већ треба да буде поштена конкуренција оних који на упис имају право, а то право су стекли на основу тога што су грађани Србије а не што су генијалци из Занзибара.

Онда, Тркља просто ређа имена која треба да нас засене: Тесла (све школе учио у Аустроугарској), Пупин (ишао у школе у Панчеву, докторирао у Америци), Миланковић (студирао и докторирао у Бечу) и Дучић (учио у Аустроугарској и дошао у Србију тек после школовања у Паризу). Сви су они рођени у Аустроугарској и, природно, тамо су се школовали. Уз сву љубав према Србији, постали су то што су тако што су користили своја права тамо где су их имали.

Па се онда аутор уз свој бедни цинизам сети Ане Ивановић, Јелене Јанковић и Новака Ђоковића. Какве везе имају ова имена са темом? А чак и да имају, нису ли они грађани Србије, под чијом се заставом такмиче? Кога се тичу њихови родитељи? Исто важи и за остале спортисте који су под српском заставом, они су сви српски држављани.

Затим се опет Тркља острви на лоше студенте, некако је сигуран да баш они стоје иза петиције. И безочно им подмеће да, не само да су лоши ђаци, већ су заражени и шовинизмом који ће их одвести до лудачког отпора чак и према локалним разликама. Безобразлук достојан Соње Бисерко.

Ја не знам кога и зашто помаже италијанска влада, али знам понешто о Америци. Тамо где су, каже Тркља, најбољи универзитети, нема шансе да на факултету који финансирају федералне државе добијете бесплатно студирање ако нисте из те државе, ако родитељи ту не плаћају порез. Ако сте сјајан ђак из Калифорније, нема бесплатног факултета у Илиноису, да и не помињем странце. Јесте, приватни универзитети, понекад, али врло ретко, помажу делимично студенте са стране до којих

им је стало, никад у целости. Исто је и на тако хваљеним факултетима Оксбрића у Енглеској.

Дакле, драги таленти из Црне Горе, изволите на неки од српских приватних факултета, па да видимо хоће ли то бити џабе. Или још боље, послушајте новинарски савет, па право на америчке универзитете.

И на крају, премудри господин Тркља каже како „глупост станује чак и на Београдском универзитету“ за који зна унапред да се овим поводом неће огласити јер су тамо они за које народ каже „Нема веће будале од школоване будале.“ Богами, велелепне олимпијске висине на којима стоји овај судија за памет.

Шта уопште тражи црногорска младост међу нама будалама?

У једном се слажем: када Београдски универзитет постане популаран у околним земљама, биће то одлично за Србију. Али се као такав прочути сигурно неће нудећи бесплатно школовање странцима. То ће се десити тек оног дана када постане изврстан.

Аутор је редитељ

Никола Тркља: Празна пушка у Мандића Вука

Нису проблем Србије студенти из Црне Горе. Проблем су сиромаштво и свест која у момцима и девојкама из Херцег Новог, Берана, или Подгорице види неподношљиви терет за српску економију. Истина је да се црногорска власт тешко огрешила о српске интересе али коју то цену треба да плаћају млади људи којима та иста власт одузима и језик и писмо. А они ипак хоће студирају у Београду.

Пише: Никола Тркља, Александар Мандић, Милош Хајдуковић
уторак, 18 август 2015 21:38

Србија је дефицитарна у знању, свидело се то некоме или не. Статистика је једна загуљена наука: имамо 240.000 неписмених, милион који нису потпуно писмени, а половина становништва је са основном школом или су функционално неписмени, односно лоше читају или не разумеју прочитано. Значи, ако десеторици дате неки новински текст, петорица неће моћи да вам кажу шта су тачно прочитали. То је наша сурова реалност. То је данас Србија, земља из које одлазе најбољи и најпаметнији. Или је то Србија, у коју нико и не треба да долази.

У реаговањима на текст о студентима из Црне Горе сасвим разумљиво преовлађују коментари људи, који су притиснути тешком социјалном или националном неправдом, уверени да би био живот знатно лакши када не би било људи са стране који им срећу кваре.

Александар Мандић свакако не спада у ову групу. Захваљујем му на бираним речима и извињавам се што га је мој „претенциозни и бесмислени“ текст толико ражестио. Није проблем што се Манда изнервирао, него што је површан. Реагује на коментар, петицију би потписао – а изгледа да је није чак ни читао. Тешко ми је поверовати да би потписао нешто где се тражи да се студентима из Црне Горе забрани студирање на буџету Србије, али се то право не ускраћује осталима, онима који су се школовали на српском језику.

Ако баш хоће да потпише петицију онда би морао да јавно одговори зашто Срби из Републике Српске могу, а Срби из Црне Горе не могу на буџет. Зато што му се више свиђа Требиње од Херцег Новог или Миле Додик од Мила Ђукановића? Његов режим је протерао српско писмо и језик из јавног живота. Ћирилица је избачена из свих институција, а српски језик из школа. На улици нема ниједног ћириличног натписа, а више ћириличних слова можете видети на ХТВ-у него на црногорској телевизији.

Постајемо друштво медиокритета, где ће ускоро партијски дудуци окупирати кључна

места на свим нивоима. Једина нада је да улажемо у знање, привлачимо и фаворизујемо таленте и студенте, наше и оне који хоће да дођу у Србију.

Српска влада одавно је донела одлуку да сународницима из околних држава омогући да се школују као студенти из Србије. Ништа необично. То чине и друге државе. Хрватска влада, осим што је дијаспори дала бирачко право и путовнице, даје државне стипендије хрватским студентима из БиХ. Мађарска је Мађарима из Војводине, који су хтели, дала пасош и држављанство. Њихова деца могу да бирају који ће факултет да упишу. Да ли неко у Пешти потписује петицију против мађарских студената из Србије или Румуније? Плаћају ли њихови родитељи порез у Мађарској? Пустите ви Илиноис и Калифорнију.

Тешко ми је поверовати да се интелектуалац попут Мандића пре него што седне да коментарише „смешне аргументе“ из мог текста претходно не распита о теми. Срби из Црне Горе не могу да узму српско држављанство. Могу, али им се онда брише држављанство земље у којој су рођени. То је одлука Мила Ђукановића још од референдума за независност. Дакле, по Мандићу, њима је суђено да плате скупе школарине. Залажем се да се најбољима да право да студирају. То ће да се врати овој држави вишеструко. Прва ствар коју је урадио амерички председник 2008. године, кад је букнула криза, било је да објави како повећава буџет за науку и образовање.

Готово ми је дирљиво са каквим неразумевањем се наводи мој „бедни цинизам“ јер истичем примере наших тенисера. „Кога се тичу њихови родитељи“, пита се Мандић. Просто, да њихови родитељи нису дошли у Београд да студирају о трошку државе вероватно би данас они, али и стотине других врхунских спортиста, играли негде другде. Јелена би можда бранила боје Аустралије, а Новак Канаде.

Замислите да неки нови Миланковић или Дучић данас расте у Васојевићима. Мандић поручује његовим родитељима да продају њиву (ако је имају) и да упишу дете на неки приватни факултет у Србији. Ако немају – ником ништа.

Мандић има пуно морално право да предлаже приватне факултете. И он је своју децу школовао на приватним универзитетима. Али у Америци. А мени замера да са висине делим лекције непросвећеним српским пореским обвезницима.

На крају, извињавам се свима који су се неоправдано препознали у мом коментару, али ја ћу увек пледирати да ова земља постане пијемонт у образовању, науци, култури и спорту, иако знам да би потписници петиције и они који их подржавају радије играли у трамвај лиги. Ту је слабија конкуренција, али је пласман обезбеђен.

Милош Хајдуковић: Петиција за реципроцитет

Поводом текста „Тесла не може на буџет“, од 12. августа

Дужност ми је да понешто објасним поводом збрке која је створена око петиције за укидање повластица црногорским студентима, будући да сам аутор петиције. Када сам сазнао да је петиција постала популарна, поприлично сам се изненадио, особито зато што је написана још 2011. године и дуго је таворила у неком буџаку интернета. Сама петиција је настала као део личне (пријатељске) расправе са колегама. Нико од нас није ни сањао да ће постати популарна, а још мање је „извесни Милош Хајдуковић“ желео да буде покретач народних маса. Међутим, враг је однео шалу када је неко од новинара то пренео као најновију вест, а неки интернет портали почели да умножавају и промовишу.

Приметио сам и да велики број коментатора није ни прочитао текст петиције, већ је свако почео да је тумачи у складу са својим предубеђењима: „милогорци“ су почели да исмевају Србе у Црној Гори зато што их се матица одриче, Срби из Црне Горе су петицију прогласили Миловим маслом, а поједини Срби у Србији су почели да, према старим удбашким навикама, траже домаћег непријатеља и издајника „кога треба стрељати за пример“. Параноични су ту видели разне завере да би, на крају, један угледни Србин из Републике Српске (чије име нећу спомињати како га не бих извргнуо руглу) све пренео у духовну сферу и петицију назвао „сатанским начелом“.

Мораћу да разочарам и г. Николу Тркљу, јер сам био међу бољим студентима, није ми тамо неки Црногорац запосео место на ранг-листи. У свакој пристојној расправи „argumentum ad hominem“ је непожељан, чак и када само „отворено сумњате“ какви су

људи са чијим мишљењем се не слажете.

За нас као Србе је жалосно што су наши сународници постали мањина у Црној Гори, али се са тиме морамо помирити. С друге стране, злоупотребе постоје јер, будући да све Црногорце сматрамо Србима, код нас је лако добити држављанство. Српске пасоше делимо свима попут чоколадица, чак и кад нам то не траже, поклањамо коме стигнемо. Скоро је и министар Стефановић ликовао што Албанци са Косова траже српске пасоше, па умало нисмо остали без „белог шенгена“ зато што су с нашим пасошима похрлили ка земљама ЕУ. Нико не јури студенте из Црне Горе одавде, али би требало да се прецизно утврде услови и одреде посебне квоте.

У свему би требало да важи начело реципроцитета, а довољно је неколико питања да се утврди да реципроцитет не постоји ни у назнакама: Да ли студенти из Србије могу студирати под истим условима у Црној Гори? Који су услови за стицање држављанства и колико се на њега чека? Под којим условима се лечимо у Црној Гори током летовања? Колика је висина пореза на имовину за Србе који не поседују црногорско држављанство? Имамо ли и ми наплату еколошке таксе на граници? Да ли је српски језик дискриминисан? Можемо ли без страха рећи у Црној Гори да смо српске националности? Имамо ли право да негујемо српску културу?

Сва ова питања захтевају одговор и, слажем се, не могу се решавати петицијама, већ међудржавним уговорима, али ту долазите ви, господо новинари, као наши гласноговорници. Ви морате утицати на премијера и владу, јер често заборављамо да овај народ, као и новинари са њим, није „створен само књаза ради, да му даје порезе и хвале, да га двори и понизно кади“, већ и да захтева од њега као представника да се свим правним средствима бори за бољитак наших сународника, ма где они били.

Што се спортиста тиче, које у свом тексту помиње г. Тркља, одавно је спорт у целом свету дехуманизован, претворен у модерно гладијаторство, а спортисти постали роба која се купује и продаје и има жиг који му спонзор утисне. Спорт нам је постао утеха, њиме компензујемо све друге животне и националне неуспехе – што су нам неуспеси већи, славља су нам бучнија. Неумесно је помињати Теслу, Пупина, Миланковића и

Дучића, јер, да данас живе у Србији, тешко да би до посла дошли поред страначких јуришника, рођака, кумова, побратима, старлета и осталих фела.

Аутор је докторанд Универзитета у Београду

(Политика)